

KLÍČ K ÚSPĚCHU ARCHITEKTONICKÝCH SOUTĚŽÍ

Přemýšlím-li nad soutěží v Leopoldově, chtě nechtě mne napadá česko/slovenská sebereflexe. V Čechách bylo před několika lety vypisováno žalostně málo architektonických soutěží, tedy soutěží o návrh. Jejich počet rychle vzrostl. Dá se předpokládat, že počet vypsaných soutěží na Slovensku poroste. V Čechách se to nestalo samo sebou. Soutěží začalo před třemi, čtyřmi lety, přibývat logaritmickou řadou, díky soustředěnému tlaku a práci angažovaných lidí z naší profese, personálně obměněnou komoru architektů v to počítaje.

Stejně tak jako na Slovensku nebyl v Čechách boj o zvýšení počtu a kvality soutěží jednoduchý. Záměrně používám patetické slovo boj. Poprvé jsem od svých slovenských kolegů o leopoldovské soutěži slyšel s přídomkem „kulturní počin roku“. Rozumím. Zažíváme stejný boj, stejné nadšení a stejná očekávání. Důvěrně to znám. Děláme to také. Jen je těch kulturních počinů momentálně víc. Proč je to křehké? S napjetím očekáváme moment, až se tento počet překlopí do velkého počtu realizovaných stavebních děl, které vznikly na základě soutěží. Pak si oddechne. Ustane boj, ubude kulturních počinů a soutěží bude pravděpodobně pomalu přibývat. Nebude totiž problém vysvětlit, proč je to skvělý nástroj. Možná nebude potřeba vysvětlovat. Po dobrém je samozřejmá poptávka. Do té doby zdržujeme dech. Jestliže v Čechách soutěží zatím neubývá, musí přibývat úspěšných děl. Pojdme zažívat stejný strach.

Před několika lety a teď znovu, se zamýšlím nad absurdní skutečností, že o něčem evidentně dobrém a výhodném je třeba někoho přesvědčovat. Ano, soutěž o návrh je skutečně dobrý a pragmatický nástroj. K čemu? K vybrání ideálního návrhu a nalezení partnera pro realizaci. Představme si absurdní situaci, že bychom měli být složitě přesvědčováni vždy, když chceme využít službu daňového poradce, právníka, lékaře nebo spolehlivého autoservisu. Jde nám přece o naše peníze, zdraví nebo bezpečnou jízdu autem. Logicky každodenně vyhledáváme dobré služby. Provozoval jsem své slovenské kolegy nadhodem, že architektonická soutěž je něco úplně běžného. Profesionální služba, servis. Rada odborníka, na jejímž konci má být ...? Na jejím konci má být co? Sada excelentních návrhů vzešlých z architektonické soutěže nebo jeden spolehlivý, solidní dům? Skvělá publikace nebo každodenní návštěva nové radnice v Leopoldově? Provožuji záměrně. V jakém momentě si budou investoři doporučovat institut architektonické soutěže, stejně jako si doporučujeme spolehlivé autoservisy? Tehdy, když několik let po konci soutěže bude stát užitečná věc, která jim po nejisté cestě přinese užitek a v případě politiků i pozitivní zpětnou vazbu od občanů. Začíná se nám to rozrůstat. Spokojené strany musí být už tři: architekt, vypisovatel soutěže a občané. Všichni tři současně a bez pořadí. Když budou všichni tři aktéři spokojeni s institutem architektonické soutěže, nebudeme vést boj, nebudeme dělat kulturní počiny. Budeme provozovat kvalitní službu. To je málo nebo hodně? Ze Slovenska by se mohlo zdát, že stav v Čechách je ideální. Ano, je dobrý, zlepšení bylo skokové a stav je stejně tak skvělý jako křehký. Rychlý boom soutěží v sobě skrývá i potenciál neúspěchu architektonických soutěží jako nástroje. Klíčem k úspěchu je pojmenování, co to je úspěšná soutěž. Je skvělé sledovat architektonické návrhy všech proběhlých soutěží. V jejich počtu to není. Není to ani v excelentnosti architektonických návrhů. Klíčem k bezpečnému osazení institutu soutěže do společenského rámce je počet a srozumitelnost zrealizovaných děl, vzniklých na základě soutěže. Důležitým momentem je, až občané začnou navštěvovat novou radnici v Leopoldově a přijmou ji za svou. To není málo. Těším se.